

בכלא נשים

הביטו כי בסקרנות, כאשר צעדתי לעבר ביתן המזכירות. נכנסתי לתוך הבית, והתחלתי בתהליכי-קבלה. במשרד נילקחו ממני הארנק וכל הצפי המזכירה רשמה בנוכחותי את תיאורו של כל חפץ, ספרה את הכסף, ואפילו את הסיגריות שבתוך הקופסה, והכניסה הכל לתוך שקית קטנה שעליה נרשם שמי. אחרי כך היא עברה לחיאורי הפיוז, כולל צלקות מניתוחים, שיניים עקורות וכו'.

★ ★ ★

המזכירות לקחה אותי הסוהרת הצעירה למחסן-בגדים, שיכול היה בקלות להתאים לכל קיבוץ או פנימיה. כעבור רגע נכנסה למחסן נערה כושית שמנמנה, לבושה במכנסים-עבודה כחולים וסוודר ישן של חיל האוויר.

היא החלה להוריד עבדתי מהמדים מגבת, סנינים ושמיכות, כשהיא משוחחת בעליונות עם הסוהרת, בעברית שוטפת. פניה ניראו לי מוכרות: "תסלחי לי, שאלתי אותה, זו לא את במקרה שהנחת את הפצצה בקולנוע ציון בירושלים?" פטמה הודתה שזו היא. "כן, אני, אישרה פטמה המפורסמת. את רוצה תחתונים עם שרוולים קצרים או ארוכים?" לא אומרים בעברית שרוולים, אומרים מיכנס, תיקנה לה הסוהרת.

יחד החלו להפשע עבדתי חלוק מתאים, ושאר אביזרים נשיים, הן הקפידו שהבגדים יהיו מתאימים למידה שלי. קיבלתי לבנים, חדשים כולם, ואחריהם זוג פעלים שחורות של שוטרות, חדשות אף הן.

"את לובשת ארוך או מינימי?" התעניינה פטמה, כשבידה חלוק בצבע הכלת עם שני כיסים רקומים. "מינימי, עיתתי, ומדדתי את הבגדים והנעליים. הכל מתאים, רק ניראה מצחיק קצת."

"פטמה הספיקה ללמוד בבית-הסוהר עבדתי רית מצוינות", הסבירה לי הסוהרת בגאווה, ונתנה בידי מברשת-שיניים, כוס שקופה מפלסטיק, וערימת סנינים, שמיכות וכרית. מטמה קפלה בינתיים את בגדי לתוך שקית בד גדולה, ששמי נרשם עליה.

יצאנו מהמחסן. לבושה בחלוק המינימי, נעולה בנעליים השחורות וכל הכבודה בידי, צעדתי בעקבות הסוהרת לעבר בנין בן קומה אחת, שנראה בדיוק כמו סקרטיין צבאי. בבנין זה גרות 46 האסירות של נהגת-הירצה. חדר הכניסה הוא מעין מועדון המשמש בשעות הבוקר בית-ספר לאותן אסירות המעוניינות ללמוד. שלושה שולחנות, כיסאות, ומדפי ספרים על הקיר.

הצצתי בספרים: החלק השני של החטא ועונשו, חבורה שכזאת. מיבחר הסיפור ה- איטלקי, ושאר תרומות של נדבנים שלא ידעו איך להיפטר מהם. הסוהרת לא התרשמה מהמספרותי הסיפורית, ונירזה אותי ל- חדר-המרפאה הסמוך. "תגידי, את בריאה?" שאלה אותי החובשת. "כן."

"אין לך שום מחלות... את יודעת...". שאלה במבוכה. אמרתי שלא, והיא השתכנעה. אחרי הכל איזה מחלות אפשר כבר לקבל בגלל עישון בקולנוע?

★ ★ ★

המרפאה הגענו לחדר מספר 6. דלתו הייתה פתוחה, ובפנים עמדה בוכה ומייללת, בחורה שניה, בחרוץ בהריון מתקדם, חיכתה בחוסר-סבלנות לסוהרת:

"תשמעי, או שהנבלה הזאת מנקה את החדר, או שאני מכניסה לה את הראש לתוך בית-השימוש ומורידה את המיים. תיראי איך החדר הזה ניראה. שגם היא תנקה פעם. כל הזמן היא רק בוכה. ובליה נוחרת, ואי אפשר לישון". היא פנתה לבחורה: "בחי שאוריד לך את הראש."

הסוהרת ניסתה להרגיע אותה: "בת-שבע, עובי אותה, למה לך עניינים? ממילא את משתחררת בעוד יומיים, או מה איכפת לך?" בת-שבע נגעה, והסוהרת הודיעה לה: "אלה תגור אלצל".

ניכנסתי והינחתי את ערימת השמיכות שלי על אחת מארבע המיטות. שלוש מהן ניצבו על הריצפה, והרביעית הייתה מתווכרת למעלה, כמו ברכבה. ליד כל מיטה עמד שולחן-לילה קטן, בפניה עמד שולחן מכוסה מפה מוכתמת, כשמתברר לימוד ועיתונים ישנים פזורים עליו. מהקירות נשקפו צילומי יפהפיות בטכניקולור, גברים מתוך מודעת פירסומת ותינוק או שניים. לחדר הייתה צמודה נוחית ומקלחת עם מים חמים וקרים. ליד הכיור סבון מעולה תוצרת-חוץ, שאין בינו לבין הסבון הגס שקיבלתי במחסן ולא כלום.

בת-שבע המשיכה בינתיים כל הזמן להשתכל במכט מורה-אימים בבחורה השנייה, היצעתי לעזור לה בניקוי החדר. "לא, את חדשה!" פסקה בת-שבע, ואת לא עשית את הליכולך הזה!"

★ ★ ★

הניעה השעיה לצאת לעבודה. הסוהרות באו לקרוא לאסירות. אותי כלאו בחור: ביזמן הראשון בבית הסוהר, לא יוצאות האסירות לעבודה.

מאוחר יותר, לאחר העבודה, הספקתי לה- כיר את שכנותי ולבקר בחדריהן. בחדר ממול

ערינות ותחתונות

האסירות בנוה תרצה חיות בחדרים נאים ומרווחים. מיטותיהן קבועות בשתי קומות. לכל חדר צמודה מקלחת עם מים חמים, ובפני האסירות שפע אפשרויות עבודה ובידור.

שכנו פטמה עם שלוש מיידותיה החבלניות. החדר מבריק מנקיון, המיטות מסודרות ביצורה שהיתה מניחה את דעתו של כל רס"ר בצה"ל, והסדינים הבהיקו מלובן, למרות שהם עשויים מבר גס. ליד מיטתה של פטי מה צילום ענק של צ'ה גווארה. המיטות מוקשטות בכריות רקומות בערבית, והחדר דומה יותר למגורים בפנימיה מהגוננת של נערות, מאשר לבית-סוהר.

החבלניות מהוות את האינטליגנציה של בית הסוהר. הן הקבוצה השנייה בגודלה, אחרי עברייניות המוסר. רוב החבלניות צעירות מאד. קשה, כשוראים אותן, לקשר אליהן איכשהו את המעשים שעשו, ואת ה"שבע שנים", "עשר שנים", או "מאסר עולם" שהן מפליטות באדישות.

מרים שאחשיר וראסמיה עודה הינן ממש יפהפיות. לראסמיה עיניים כחולות-אפורות ענקיות, ופניה העדינות של מרים עומדות בניגוד מושוע לדברים שפיה משמיע. ראסמיה הניחה את הפצצה שהרגה שני סטרי-דנטים בשופרטל, ומרים את חומר הנפץ ב-קפטריה באוניברסיטה.

★ ★ ★

א חלפו זמני דקות מאז הכרנו, וכבר גלשנו לויכוח פוליטי. האסירות

ראסמיה אודה, אחת החבלניות שהשתתפו בהנחת הפצצה בשופרטל בירושלים, בעת עבודה בגן הירק, שברשות בית-הסוהר, לבושה בגדי-עבודה וכובע-שמבל. היחס אל החבלניות הערביות - הן מצד האסירות היהודיות והן מצד הסוהרות - שפיר, אדיב, ולעיתים אף ידידות.

האסירות בנוה תרצה חיות בחדרים נאים ומרווחים. מיטותיהן קבועות בשתי קומות. לכל חדר צמודה מקלחת עם מים חמים, ובפני האסירות שפע אפשרויות עבודה ובידור.

הישראליות שהאוניו לשיחה התרגונו כש- מרים אמרה שהיא לא מצטערת על מה שעשתה. ושכל אמצעי לגיטימי במלחמה לגירוש הכובש הציוני. מרים וחברותיה נהנו לראות את התגובה הנרגזת לדבריהן. אולם למרות הרוגז, תקינים למדי היחסים בין היהודיות לערביות. יותר מכל התידדה עם הישראליות פטמה, היושבת במאסר עולם. היא שינתה בבית-הסוהר את השקפותיה הפוליטיות. כאשר שאלתי אותה מוע העסיכמה להניח פצצה בקולנוע, סיפרה: "במשך שנים ארוכות עבדתי בבית החור לים בקלקליה, כשראיתי מה עשו הישראלים לבתיים של התושבים שם, לא יכולתי יותר לשותק. פעמיים הרסו לאנשים האלה את החיים שלהם. למה?"

"האם היית חוזרת על מעשיך?" לא, היא לא היתה עושה זאת שוב. אחרי למעלה משנה בבית-הסוהר, פטמה רוצה רק שלום. החברה הכי טובה שלה בבית-הסוהר היא לא אחת החבלניות - אלה מסתייגות מרחשי הידידות שלה כלפי הישראלים - אלא חברתי לחדר, בת-שבע. בת-שבע העליזה מדגימה בפני את הידידות בחיבוק נלהב: "היא כמו האחיות שלי", היא מכריזה.

אולם ידידות זאת היא יוצאת דופן בבית הסוהר. מוכיחים זאת ערבי הטלוויזיה, הן נערכים ארבע פעמים בשבוע. כאשר מדווחים בטלוויזיה על תקרית ערבית-ישראלית, שולחות הישראליות מבטים נועזים אל הערביות, אך לא אומרות דבר. שתיקה זו היא תוצאה של תקרית אל-אקצה. כשראו האסירות בטלוויזיה את שריפת אל-אקצה, הפגינו הישראליות עליצות גדולה מדי ל- טעמן של הערביות. אלו החלו להאשים את ישראל במעשה, והויכוח הנועם נפסק עם בואה של רעייה אפטיין, מנהלת בית הסוהר, שהבהירה לשני הצדדים שלא תסיבול פוליטיקה גבוהה וקולנועית.

★ ★ ★

האסירה הזוהרת ביותר בבית-הסוהר היא אשת-העסקים אהובה גינת. היא מצליחה להיראות אלגנטית ומסופחת אפילו במסגרת האפשרויות המצומצמות בבית הסוהר. היא גם האסירה המשכילה ביותר, וזוכה להערצתן של שאר האסירות וליחס כבוד מצד הסוהרות.

אהובה גינת מחלקת את תאה עם גיקי סיקלס, הדוגמנית האמריקאית היפהפיה ש- נאסרה בעוון התחזקת חשיש. גם גיקי מנסה לשמור על הופעתה, אבל פניה המסכנות למרות פצעים. "זה בגלל האוכל", היא מקורנת, "זה אסון בשבילי. בתור דוגמנית אני גמורה עם פנים כאלה."

גמורה עם פנים כאלה. יש הטוענים ש- נוה-הירצה הוא גן-עדן. פעם בשבועיים, למשל, אפילו מוקרן שם סרט. האחרון היה - בלי צחוק - איש הציפורים מאלקטרו.